

УДК 551.583.2-022.313:551.5(477.51)"2025"

КОРОТКОТЕРМІНОВИЙ КЛІМАТИЧНИЙ ЗРІЗ МЕТЕОРОЛОГІЧНОГО ЛІТА 2025 РОКУ НА ТЕРИТОРІЇ ІЧНЯНСЬКОГО НПП (ЧЕРНІГІВЩИНА)

Олександр ПАРХОМЕНКО¹, Леся КОВАЛЬСЬКА²

¹Ічнянський національний природний парк,
sasho1979turizm@ukr.net;

²Галицький національний природний парк, gnatuk_l@ukr.net

SHORT-TERM CLIMATIC OUTLINE OF THE METEOROLOGICAL SUMMER OF 2025 IN THE TERRITORY OF ICHNYANSKY NPP (CHERNIGIV REGION)

Oleksandr PARKHOMENKO, Lesya KOVAL'SKA

¹Ichnianskyi National Nature Park,
sasho1979turizm@ukr.net;

²Galician National Nature Park, gnatuk_l@ukr.net

The article highlights the short-term climatic profile of the meteorological summer of 2025 for the territory of the Ichnyanskyi National Park based on the summary materials of the Chernihiv Regional Center for Hydrometeorology. A tabular summary is provided by the months of the summer: average monthly temperatures, precipitation amounts, deviations from multi-year norms, as well as maximum and minimum recorded values and their comparison with multi-year indicators. Climatic extremes, possible consequences for the ecosystems of national natural parks, and limitations of the study are presented separately.

Keywords: climate, meteorological summer, national natural park.

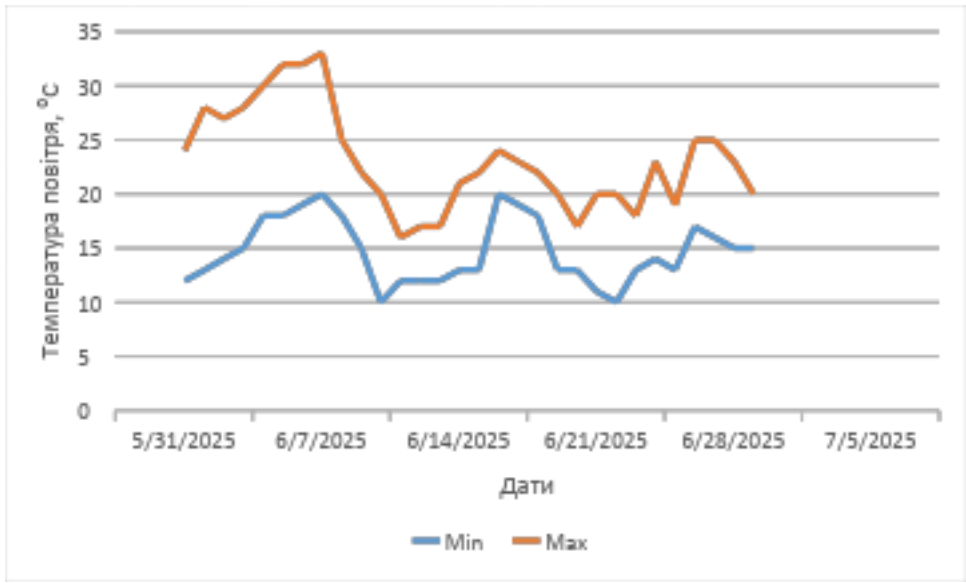
Метеорологічне літо 2025 р. у межах Ічнянського національного природного парку (далі Ічнянського НПП) (Чернігівщина) характеризувалося вираженими температурними контрастами та відхиленнями від кліматичної норми. Дослідження короткотермінових кліматичних зрізів має важливе значення для моніторингу локальних екосистем, прогнозування сезонної динаміки природних процесів та адаптації туристично-рекреаційної діяльності в умовах змін клімату.

Ічнянський національний природний парк розташований у південній частині Чернігівської області, на межі зони мішаних лісів та Лісостепу України. За фізико-географічним районуванням територія належить до Дніпровсько-Деснянського Полісся, що вирізняється рівнинним рельєфом, наявністю заболочених ділянок, мішаних лісів та лучно-болотних комплексів (Центральна геофізична..., Чернігівський обласний..., 2025). Клімат регіону є помірно континентальним, з відносно м'якою зимою та теплим вологим літом (Барабаш, 2010).

Під час дослідження використано щоденні спостереження за температурою повітря, кількістю опадів, атмосферним тиском та вологістю, які були зафіксовані у червні, липні та серпні 2025 року у межах Ічнянського НПП. Для порівняння використано багаторічні кліматичні норми на території

Чернігівської області (1991–2020 рр.) (Кліматичні норми...) та довідкові матеріали Укргідрометцентру (Український гідрометеорологічний...).

Аналіз кліматичних показників свідчить про те, що метеорологічне літо 2025 р. у межах Ічнянського НПП характеризувалося істотним перевищенням середніх багаторічних норм температури повітря. Найбільше відхилення зафіксовано у липні (+2,8 °C), коли максимальна температура досягала +35 °C. У червні 2025 р. в Чернігівській області переважала прохолодна погода (мал. 1) з опадами та посиленням вітру.

Малюнок 1. Максимальні та мінімальні показники температури повітря за червень 2025 р. (за даними метеостанції Ічнянського НПП)

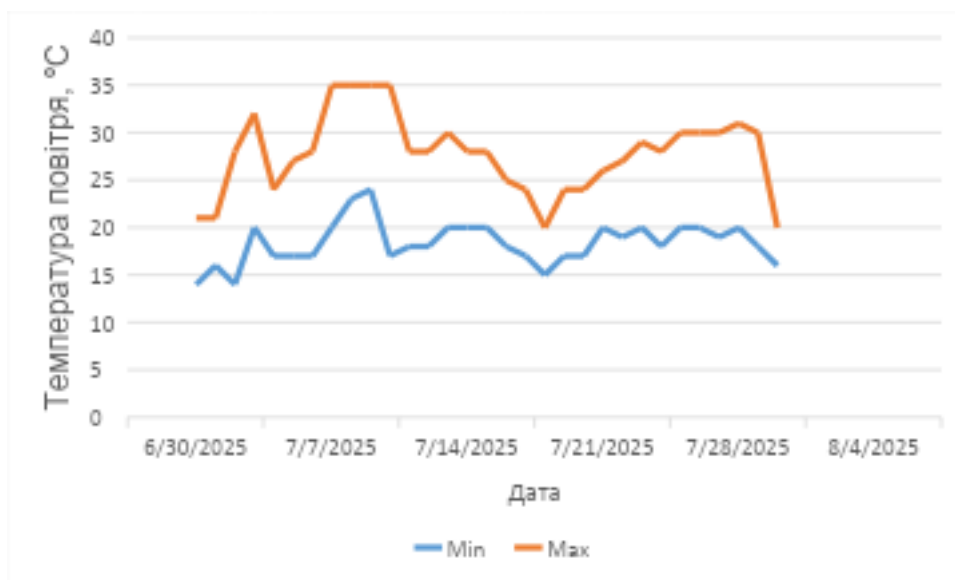
Середня температура була на 0,6°C нижче за норму (табл. 1). Проте, 08 червня зареєстровано перевищення абсолютних максимумів температури повітря, які утримувалися з 1999 та 2003 рр. У серпні кліматичні середні температурні показники перевищували на +2,1°C.

Таблиця 1

Кліматичні показники метеорологічного літа 2025 р. (Ічнянський НПП, Чернігівська обл., за регіональними даними)

Місяць	Середня температура, °C	Кліматична норма, °C	Відхилення від норми, °C	Максимум, °C	Мінімум, °C	Опади, % від норми
Червень	17,6	18,2	−0,6	32	10	90 %
Липень	22,7	19,9	+2,8	35	12	65 %
Серпень	20,1	18,6	+1,5	32	10	75 %
Літо (середнє)	21,0	18,9	+2,1	35	10	77 %

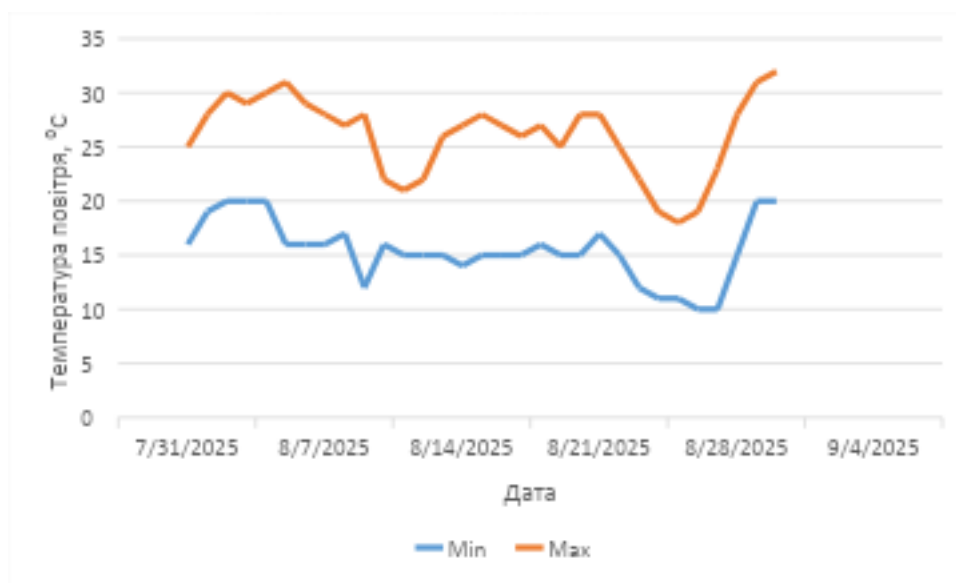
Аналізуючи мінімальні температур повітря нами виявлено певні контрасти. У червні найнижчі показники становили $+10,0^{\circ}\text{C}$, що відповідає середнім кліматичним нормам ($+10,0\dots+11,0^{\circ}\text{C}$), проте, мінімальна температура на поверхні ґрунту знижувалась до $6,0\text{--}9,0^{\circ}\text{C}$ тепла. Незважаючи на абсолютні максимуми (червень 2025 р.) у межах Ічнянського НПП переважала прохолодна погода з опадами та посиленням вітру. Це свідчить про загальну тенденцію збільшення амплітуди коливань температури повітря літнього сезону, що відповідає сучасним регіональним та глобальним трендам кліматичних змін. У липні нічні температури не знижувалися нижче $+12,0^{\circ}\text{C}$, тобто були теплішими за багаторічну норму ($+10,0^{\circ}\text{C}$) (мал. 2).

Малюнок 2. Максимальні та мінімальні показники температури повітря за липень 2025 р. (за даними метеостанції Ічнянського НПП).

Водночас, у серпні відбулося зниження до $+10,0^{\circ}\text{C}$ (27–28 серпня), що на $2,0^{\circ}\text{C}$ нижче за середні багаторічні мінімуми для цього ж місяця ($+12,0^{\circ}\text{C}$). Проте, наприкінці місяця спостерігалось помірне зниження середньої температури та потенційний ризик заморозків на поверхні ґрунту (мал. 3).

Перша половина літа характеризувалася підвищеними нічними температурами, тоді як наприкінці сезону простежувалися локальні зниження, що є свідченням нестабільності температурного режиму. Опадів протягом літа випало менше за норму, зокрема, у червні – 55,9 мм (90% від норми), у липні – 69,3 мм (близько 65 % від багаторічних значень). Така ситуація призвела до проявів ґрунтової посухи та посилення ризику лісових і трав'яних пожеж. У межах Ічнянського НПП дефіцит атмосферних опадів призвів до зниження рівнів води в основних водних артеріях (р. Іченька, став Дзюбівський, Мисливський тощо) (Пархоменко, 2025).

Малюнок 3. Максимальні та мінімальні показники температури повітря за серпень 2025 р. (за даними метеостанції Ічнянського НПП).

Отже, отримані результати дають підстави визначити метеорологічне літо 2025 р. на території Ічнянського НПП як аномально тепле та дещо посушливе. Зменшення кількості опадів, особливо у липні та серпні, підтверджують загальну тенденцію до потепління та посушливості літнього сезону на півночі України.

Порівнюючи з багаторічними даними літо 2025 р., спостерігалось чергування прохолодного червня й теплішого липня, що відповідало сезонній мінливості, але також узгоджується з тенденцією потепління за останні десятиліття в Україні (зміщення кліматичних норм та частіші температурні аномалії).

Поєднання високих денних температур, дефіциту опадів та контрастних мінімумів мало прямий вплив на природні комплекси Ічнянського НПП: пониження рівня ґрунтової вологи у лучних і лісових екосистемах, зсув фенологічних фаз у рослинності, посилення ризику пожеж та стресові умови для тваринного світу, особливо під час тривалих хвиль спеки. Виявлені зміни мають значний вплив на природні комплекси Ічнянського НПП й потребують врахування у плануванні природоохоронних заходів та рекреаційної діяльності.

Перелік літературних джерел

1. Барабаш М. Б. Клімат України. Київ: Наукова думка, 2010. 352 с.
2. Кліматичні норми (період 1991–2020) – WMO / УкрГідромет/ЦГО (стандартні 30-річні норми). https://www.ncei.noaa.gov/products/wmo-climate-normals?utm_source=chatgpt.com
3. Пархоменко О.Г. Температурний режим як фактор впливу на екосистеми Ічнянського національного природного парку. *Global Trends in the Development*

of Information Technology and Science: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. (Червень 25-27, 2025). Стокгольм, Швеція. 2025. С. 92–98.

4. Український гідрометеорологічний центр. Кліматичні норми 1991–2020 рр. <https://meteo.gov.ua>
5. Центральна геофізична обсерваторія ім. Б. Є. Срезневського – кліматологічні дані по Україні (1991–2020) <http://www.cgo-sreznevskyi.kyiv.ua/uk/diialnist/klimatologichna>
6. Чернігівський обласний центр з гідрометеорології. Інформація про особливості гідрометеорологічних умов червня 2025 року. <https://ch-pogoda.com.ua/index.php/meteorolohiia>